

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

ΕΤΟΣ Ε'.
ΑΡΙΘ. 49

Εν Πειραιεὶ Ὀκτώβριος
1888

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟΙΣ ΦΙΛΟΙΣ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

αθύτατα συγκεκνημένος μὲ τὸ δάκρυ τῆς ὀδύνης, ἅμα δὲ καὶ τῆς ἐλπίδος εἰς τοὺς ἐσθεςμένους ὀφθαλμούς μου, εἰς οὓς μοῖρα ἀτεγκτος, καὶ σκληρὰ ἐπέχυσε σκότος ἀένταον, ἐπαναυρίσκω αὖθις τοὺς προσφιλεῖς ἀναγνώστας καὶ φίλους, ὑποστηρικτὰς τοῦ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ, οὗ τὴν διακοπὴν συνε-

χίζω διὰ τοῦ παρόντος τεύχους, ἐπελθοῦσαν αἰφνης ἐκ τοῦ θλιβεροῦ καὶ ἀπροόπτου οἰκογενειακοῦ μου ἀτυχήματος, τοῦ θανάτου τοῦ προφίλου μοι πατρός, ὅστις ἐμελλε νὰ κεραυνώσῃ σκληρότερον τὴν καρδίαν μου καὶ νὰ μετατρέψῃ εἰς σκότος ἄλυτον τὸ ὀλίγον φῶς, ὅπερ ἐτήρει ἐν τῇ ψυχῇ μου ἡ πρὸς με στοργή του, ἡ ἀγάπη του, ἡ ἀφυσίωσις του, ἡ παραμυθία του, ἡ ἐν τῇ νυκτὶ τοῦ βίου μου ποδηγέτησίς του. Μετὰ τὸ δεινὸν τοῦτο κτύπημα τῆς εἰμαρμένης, ἥτις συνέτριψεν ἐσθελὴν τὴν δύστηνον οἰκογένειάν του, καὶ μὲ ἀφῆκε ναυαγὸν ἐν τῇ ἀνεκλαλήτῳ καὶ σκοτεινῇ θυέλλῃ τῆς ζωῆς ἀνεν πνέιδος καὶ ἀστέρος πολικοῦ, καὶ τῆς ὁποίας τὰς πικρίας ἀποφεύγω νὰ διεκτραγωδήσω ἐνταῦθα, ἀπέβαιρέ μοι

ἀδύνατος ἡ ἐξακολούθησις τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ συγγράμματός μου, τὸ ὅποτον τόσαι εὐγενεῖς καὶ συμπάσχουσαι καρδιαὶ ἐκθύμως ὑπεστήριζον, ἐντεῦθεν δὲ ἀλλεπάλληλοι συγκινήσεις καὶ συμπαρομαρτήσασαι περιπέτειαι μὲ ἠνάγκασαν νὰ διακόψω τὴν ἐκδοσιν μέχρις οὗ συνέλθω ἐκ τῆς φρίκης τοῦ ἀτυχήματός μου καὶ ἀντλῶν βαθμηδὸν ὀλίγον θάρρος καὶ ρέας δυνάμεις, ἐξακολουθήσω καὶ πάλιν τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῶν κληρωθέντων μοι ἱερῶν καθηκόντων καὶ οἰκογενειακῶν μου ὑποχρεώσεων, συνεχίζων ἐγὼ ἤδη τὴν πρὸς αὐτὴν στοργὴν καὶ μέριμνάν του ὡς ἀντάλλαγμα τῶν ὑπὲρ ἐμοῦ προσπαθειῶν του.

Εἰς τὰς εὐγενεῖς ἐκείνας καρδιας, αἵτινες ἔχουσι καὶ διὰ τὴν ἀλλοτρίαν συμφορὰν δάκρυα καὶ λέξεις παραμυθίας, εἰς τὰς γενναίας ἐκείνας ψυχάς, εἰς ἃς ἀντήχησεν ἡ ἐπώδυνος κραυγὴ τῶν ἀπεριγράπτων δεινῶν μου, ἀποτεινόμενος καὶ πάλιν ἐξαιτοῦμαι καὶ αὖθις τὴν ὑποστήριξιν τοῦ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ, τὸν ὅποτον ἐλπίζω διὰ τῆς προθύμως παρασχεθείσης μοι συνεργασίας τῶν καθ' ἡμᾶς λογογράφων, νὰ καταστήσω ὁσημέραι πληρέστερον καὶ ἐπαρκέστερον εἰς τὰς ἀξιώσεις τῆς ἐποχῆς, κέντρον τῶν ἐκλεκτοτέρων καὶ ἐπικαιροτέρων πνευματικῶν προιόντων, συνδύζοντα τὴν φαιδρότητα πρὸς τὸ ὠφέλιμον καὶ τὴν τέρψιν πρὸς τὸν ἠθικὸν καὶ πρακτικὸν σκοπόν, εἰς ὃν θέλει τείνει πᾶσα ἐν αὐτῷ ἀναγραφή.

Ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι τὸ φιλόμουσον ἐλληνικόν, οἱ φίλοι τῆς προόδου καὶ οἱ ἄρχατοὶ γνώριμοι τοῦ Ἀπόλλωνος δὲν θέλουσιν ἀποποιηθῇ τὴν ἀρωγὴν των πρὸς τὸν διττὸν σκοπὸν αὐτοῦ, προβαίνω θεωρῶν εἰς τὸ δυσχερὲς ἔργον τῆς ἐξακολουθήσεως τοῦ περιοδικοῦ συγγράμματός μου, εὐχόμενος καὶ ποθὼν ὅπως ἐπαναλάβω τὸν ἀγῶνα, εἰς ὃν ἀποδύομαι ὅπως ἐκπληρώσω, πλὴν ἄλλων, καὶ τὸ ἱερὸν καθήκον, ὅπερ μοι ἐκκληροδότησε πρὸς τὴν οἰκογένειάν του ὁ ἀτυχὴς μου λατρευτὸς πατήρ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΖΑΠΠΑΣ

Ἐὰν ὑπὲρ τῆς ἐθνεγερσίας καὶ ἀνεξαρτησίας τοῦ πολυπλάγκτου ἡμῶν ἔθνους συνετέλεσαν σπουδαίως ἄνδρες ἐπιφανεῖς, διὰ τε τοῦ χρήματος καὶ τοῦ λόγου, κατόπιν δὲ μετὰ τὴν παγίωσιν τῶν ἐλευθέρων θεσμῶν, εὐεργέται μεγάθυμοι καὶ γενναῖοι, διὰ δασιλῶν καὶ γενναίων χρηματικῶν προσφορῶν, ἔδωκαν τὴν ὥθησιν καὶ ὑπέκαυσαν τὸν ζῆλον πρὸς ἐργασίαν, πρὸς διάδοσιν τῶν γραμμάτων καὶ τῆς καλλιτεχνίας, τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς βιομηχανίας, καὶ ἐν γένει πρὸς διάδοσιν τῶν τεχνῶν καὶ τῆς καλλιέργειας τῆς ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ εὐφόρου ἡμῶν χώρας, ἀναμφιλέκτως πρωτίστως καὶ ὑπὲρ πάντας συνετέλεσεν ἡ дуὰς τῶν ἐξαδέλφων Ζαππα Εὐαγγέλου καὶ Κωνσταντίνου, οἵτινες, καὶ δικαίως ὠνομάσθησαν ἐπισήμως ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους, μεγάλοι εὐεργέται, ἐν δὲ τῇ καρδίᾳ σύμπαντος τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐχαράχθη τὸ ὄνομα αὐτῶν μετ' ἰδιαιτέρου ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἀνεσπέρου εὐγνωμοσύνης καθ' ὅσον διὰ τοῦ πρακτικοῦ αὐτῶν πνεύματος, καὶ τῆς φιλοπατρίδος αὐτῶν ἀποφάσεως, συνεκέντρωσαν ἐπὶ τὸ αὐτό, ἄπασαν τὴν ζωὴν καὶ τὴν κίνησιν τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως καὶ τῆς μελλούσης προόδου ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους συνεχίζοντες οὕτω καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν εὐκλεῶν ἡμῶν προγόνων, μεταφέροντες ἅμα τὴν ἀμιλλαν σὺν τῇ δράσει καὶ τὴν πρόοδον σὺν τῇ σωματικῇ εὐεξίᾳ καὶ τὴν τοῦ πνεύματος ῥοπὴν πρὸς μεγαλουργίαν, δι' ὧν καὶ μόνων τὸ φιλότιμον ἡμῶν ἔθνος, παρέχει ἡμῖν τὴν γλυκεῖαν ἐλπίδα καὶ ἀνενδοιάστως ὑπισχνεῖται, ὅτι μετ' οὐ πολὺ θέλει καθέξει ὥς καὶ πρότερον τὴν εὐκλεῆ αὐτῆς θέσιν, ἐν μέσῳ τῶν πεπολιτισμένων λαῶν. Καὶ πρῶτος μὲν συλλαβὼν, τὴν ἐθνωφελῆ καὶ μεγαλεπίβολον ἰδέαν τῆς συγκροτήσεως τῶν Ὀλυμπίων τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος, ὑπῆρξεν ὁ **Εὐαγγέλης Ζάππας**, γεννηθεὶς τῷ 1800 ἐν Λαμπόβῳ τῆς εὐάνδρου Ἡπείρου, χωρίῳ κειμένῳ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Τεπελενίου, καὶ ὀλίγον ἀπέχοντι τοῦ Δελβίνου, ἔχων σωμα

τικὴν μὲν ἐνασχόλησιν κατὰ τὴν νεανικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν τὰ ὅπλα, πνευματικὴν δὲ τὰ γράμματα, τὴν ἐκμάθησιν τῶν ὁποίων διακαῶς ἐπόθει, ὅτε μὲν αὐτοδιδασκόμενος, ὥς ὁ Καπλάνης καὶ ἄλλοι τῆς ἐνδόξου ἐκείνης ἐποχῆς, ἄνδρες, ὅτε δὲ προστρέχων εἰς δυναμένους νὰ μεταδώσωσι ταῦτα σχετικῶς καὶ ἀναλόγως τῶν μέσων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης κατῳρῶθαι, διὰ ὑπερανθρώπου ἐπιμονῆς καὶ ὑπομονῆς, νὰ ἐκμάθῃ ὀλίγα δι' ὧν καὶ μόνων ἐσημείου τὰς ὑπὸ τῆς ὀξυνουστάτης καὶ πρακτικῆς αὐτοῦ ἐμπνεύσεως ἐμπορικῆς ἐπιχειρήσεις του, αἵτινες μετὰ μοναδικῆς καὶ ἀπαραιμειώτου τιμιότητος περαιούμεναι ἀπέφερον τὰ μεγάλα πλούτη, ἅπερ τοσοῦτον ἐπωφελῆ καὶ καλλίκαρπα ἀπέβησαν, καθόσον αἰετοτε ὁ κύριος σκοπὸς καὶ ὁ πρωτίστος πόθος, τοῦ αἰοδύμου Εὐαγγέλη Ζάππα ὑπῆρξεν ἡ πρὸς τὸ ἔθνος δωρεὰ των, ὥς καὶ ἐκ τῆς ἐλληνοπρεπεστάτης αὐτοῦ διαθήκης ἀποδεικνύεται.

Ἡρωϊκώτατα τοῖς ὅπλοις χρησάμενος κατὰ τὴν ἐνδοξον ἐκείνην ἐποχὴν τῶν ὑπὲρ τῆς ἐθνεγερσεως ἀγώνων, ὥς ἅπαντες οἱ ἱστορικοὶ εὐφῆμως ἀναφέρουσιν οἱ τότε τὰ τῆς ἀπελευθερωθείσης ἡδὴ Ἑλλάδος ἰθύνοντες μεγάλας τιμὰς ἀπέδωκαν αὐτῷ καὶ πολλαὶ τῶν ἐθνικῶν γαιῶν ὥς δῶρον τῶν ἡρωϊκῶν αὐτοῦ ὑπηρεσιῶν, ὁ μεγάλθυμος ὅμως ἄνθρωπος οὐδεμίαν τῶν τιμῶν τούτων ἀποδεξάμενος καὶ πρὸς τὴν φίλην πατρίδα τὰς δωρεὰς ἐπιστρέψας ἐπανῆλθεν ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ αὐτοῦ πατρίδι, ἵνα τὴν εὐχὴν τῆς ἡρωστρόφου αὐτοῦ μητρὸς λαβὼν τραπῇ εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ἐργασίαν καὶ οὕτω κατὰ τὸ 1831 μεταβὰς εἰς Δακίαν, ἀπεκατέστη εἰς Βουκουρέστιον, καὶ τέλεον ἐν Βροσθενίῳ, ἐν μέσῳ τῶν ἀπερᾶντων αὐτοῦ κτημάτων καὶ βιομηχανικῶν ἐργοστασίων, ἅπερ διὰ τῆς ἐντίμου ἐπιχειρηματικότητος, τῆς συνέσεως καὶ τῆς ὀξυδερκοῦς αὐτοῦ ἐμπορικῆς ἱκανότητος ἀπέκτησεν. Ἐκεῖ ἀπὸ τοῦ μεγαλοπρεποῦς αὐτοῦ πύργου ἐπισκοπῶν τὰ καλλίκαρπα καὶ προσοδοφόρα αὐτοῦ κτήματα, καὶ ἀνέσπερον τὸν τηλαυγῆ τοῦ μέλλοντος τῆς Ἑλλάδος ἀστέρα, περιφρονῶν καὶ μεγαλουργᾷ ὑπὲρ τοῦ μεγαλείου τῆς πατρίδος σχέδια κυοφορῶν ἰδιοχειρῶς ἔγραψε τὴν σωτήριον ἡμέραν τῆς 30 Νοεμβρίου 1860.

Διαθήκη Εὐαγγέλη Ζάππα.

Ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος εἶναι θνητὸς καὶ ἐκ τῆς θείας Προνοίας δὲν τῷ ἐδόθη ἡ χάρις νὰ γνωρίσῃ τὴν ὥραν τοῦ θανάτου του, ὅστις τὸν ἐπαπειλεῖ κάθε στιγμήν, πρὸ τοῦ νὰ φθάσῃ αὐτὴ ἡ ὥρα, ὥστε μετὰ τὴν ἀποβίωσιν αὐτοῦ νὰ μὴ ἀκολουθήσουν διχόνοιαὶ καὶ κρισολογίαι εἰς τοὺς συγγενεῖς του. Βάσει ἀναντιρρήτου αὐτοῦ λόγου, ὁ ὑποφαινόμενος σήμερον εἰς τὰ ἐξῆντα 60 ἔτη τῆς ἡλικίας του, σώας τὰς φρένας ἡ καθ' ὅλου ὑγιῆς, γράφω ἰδιοχειρῶς μου τὴν παρούσαν ἡμῶν διαθήκην, καὶ λέγω ὅτι ὅλη ἡ περιουσία μου κινήτῃ καὶ ἀκίνητος, οὕσα ἀνεξάρτητος καθ' ὅλα, τόσον ἀπὸ ἀνιόντας καὶ κατιόντας κληρονόμους ὅσον καὶ ἀπὸ πᾶσαν συντροφίαν μετὰ τῶν συγγενῶν καὶ ξένων, ἡ ὁποία σύγκειται ἀπὸ κεφ. ἄτινα σή-